

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
14. maj 1996 *

I de forenede sager C-153/94 og C-204/94,

angående en anmodning, som High Court of Justice, Queen's Bench Division (Det Forenede Kongerige), i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

The Queen

mod

Commissioners of Customs & Excise,

Ex parte: **Faroe Seafood Co. Ltd,**

Føroya Fiskasøla L/F (sag C-153/94),

og mod

Commissioners of Customs & Excise,

Ex parte: **John Smith og Celia Smith, der driver virksomhed under navnet Arthur Smith (sag C-204/94),**

* Processprog: engelsk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 2051/74 af 1. august 1974 om en toldordning for visse varer med oprindelse i og indført fra Færøerne (EFT L 212, s. 33), Kommissionens forordning (EØF) nr. 3184/74 af 6. december 1974 om definitionen af begrebet »varer med oprindelsesstatus« og om metoderne for administrativt samarbejde vedrørende anvendelsen af toldordningen for visse varer med oprindelse på og indført fra Færøerne (EFT L 344, s. 1), Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 af 24. juli 1979 om efteropkrævning af import- eller eksportafgifter, der ikke er opkrævet hos debitor for varer, der er angivet til en toldprocedure, som medfører en forpligtelse til at betale sådanne afgifter (EFT L 197, s. 1), og Kommissionens forordning (EØF) nr. 2164/91 af 23. juli 1991 om gennemførelsesbestemmelser til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 (EFT L 201, s. 16),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, D.A.O. Edward, og dommerne J.C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann (refererende dommer), P. Jann og L. Sevón,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Faroe Seafood Co. Ltd og Føroya Fiskasøla L/F ved Richard Plender, QC, og Barrister Kevin Prosser for Solicitors Berwin Leighton
- John Smith og Celia Smith, der driver virksomhed under navnet Arthur Smith, ved Richard Plender, QC, og Barrister Roger Thomas for Solicitors Grange and Wintringham
- Det Forenede Kongerige ved Stephen Braviner, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af Derrick Wyatt, QC, og Barrister Sarah Lee

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved ledende juridisk konsulent Richard Wainwright og David McIntyre, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 28. september 1995 af Faroe Seafood Co. Ltd og Føroya Fiskasøla L/F, af John Smith og Celia Smith, der driver virksomhed under navnet Arthur Smith, af Det Forenede Kongerige og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 9. november 1995,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelser af 14. april 1994 indgået til Domstolen den 10. juni 1994 og den 14. juli 1994 har High Court of Justice, Queen's Bench Division, i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt fem præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 2051/74 af 1. august 1974 om en toldordning for visse varer med oprindelse i og indført fra Færøerne (EFT L 212, s. 33, herefter »forordning nr. 2051/74«), Kommissionens forordning (EØF) nr. 3184/74 af 6. december 1974 om definitionen af begrebet »varer med oprindelsesstatus« og om metoderne for administrativt samarbejde vedrørende anvendelsen af toldordningen for visse varer med oprindelse på og indført fra Færøerne (EFT L 344, s. 1, herefter »forordning nr. 3184/74«), Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 af 24. juli 1979 om efteroprævning af import- eller eksportafgifter, der ikke er opkrævet hos debitor for varer, der er angivet til en toldprocedure, som medfører en forpligtelse til at betale sådanne afgifter (EFT L 197, s. 1, herefter »forordning nr. 1697/79«),

og Kommissionens forordning (EØF) nr. 2164/91 af 23. juli 1991 om gennemførelsesbestemmelser til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 (EFT L 201, s. 16, herefter »forordning nr. 2164/91«).

- 2 Spørgsmålene er blevet rejst under to sager anlagt af dels Faroe Seafood Co. Ltd (herefter »Faroe Seafood«) og Føroya Fiskasøla L/F (herefter »Føroya Fiskasøla«), dels ægtefællerne John og Celia Smith, der driver virksomhed under navnet Arthur Smith (herefter »Arthur Smith«), til prøvelse af pålæg om efterbetaling af told, som er meddelt dem af Det Forenede Kongeriges toldmyndigheder.

- 3 I henhold til artikel 2, stk. 2, i forordning nr. 2051/74 og bilag II hertil kan krebsdyr og bløddyr med oprindelse på Færøerne indføres toldfrit fra Færøerne til Det Forenede Kongerige. Ifølge forordningens artikel 5, stk. 2, nu artikel 4, stk. 2, jf. artikel 1, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 2612/79 af 23. november 1979 (EFT L 301, s. 1), er adgang til toldnedsættelse betinget af, at der forelægges et varecertifikat, EUR. 1, der udstedes af myndighederne på Færøerne ved udførslen af de pågældende varer. I forordning nr. 3184/74 fastlægges de betingelser, varerne skal opfylde for at blive anset for at have oprindelse på Færøerne. Såfremt myndighederne i en medlemsstat konstaterer, at hele eller en del af den importafgift, der forskriftsmæssigt skulle have været opkrævet, ikke er opkrævet hos debitor, kan de i henhold til forordning nr. 1697/79 foretage en efteropkrævning af det manglende afgiftsbeløb.

- 4 Faroe Seafood, der er et engelsk selskab, indførte rejer til Det Forenede Kongerige med EUR. 1-certifikater. Rejerne hidrørte bl.a. fra Føroya Fiskasøla, der er et færøsk andelsselskab og ejet 100% af Faroe Seafood. Arthur Smith medvirkede ved nogle af indførslerne som befragter, stevedore og speditør.

- 5 I tiden fra den 16. september til den 4. oktober 1991 aflagde en undersøgelsesdelegation ledet af Kommissionen og med repræsentanter for de britiske og danske toldmyndigheder besøg på Færøerne. Delegationen konkluderede i sin rapport, at reglerne om oprindelsesstatus i forordning nr. 3184/74 ikke var blevet overholdt med hensyn til en række EUR. 1-certifikater, som var udstedt af de færøske myndigheder i perioden fra 1988 til 1991. Delegationen fastslog således for det første, at andelen af tredjelandsstatsborgere — i dette tilfælde canadiske statsborgere — på nogle af fangsttogterne havde været højere end den procent, der er tilladt i henhold til reglerne om oprindelsesstatus. For det andet fastslog delegationen, at to færøske virksomheder havde forarbejdet rejer med oprindelse på Færøerne uden fysisk at holde dem adskilt fra rejer fra tredjelande. Delegationen fandt derfor, at de i bilagene til rapporten nævnte EUR. 1-certifikater måtte anses for helt eller delvis annullerede.
- 6 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at de færøske myndigheder har bestridt undersøgelsesdelegationens konklusioner og har fastholdt, at EUR. 1-certifikaterne var gyldige. De færøske myndigheder, som har erkendt rigtigheden af fremstillingen af de faktiske omstændigheder i delegationens rapport, har for det første forklaret det forhold, at der på visse fangsttogter var en stor andel af canadiske statsborgere på fiskerfartøjerne, med, at fartøjerne var beskæftiget i henhold til en aftale med en canadisk reder med henblik på at kunne fiske inden for Canadas eksklusive økonomiske zone, og at denne reder i overensstemmelse med de relevante canadiske regler krævede, at en vis andel canadiske statsborgere var beskæftiget om bord, bl.a. af uddannelsesmæssige hensyn. Deres tilstedeværelse om bord resulterede ifølge de færøske myndigheder i en forøgelse af skibets bemanning i forhold til den normale besætning. For det andet har de færøske myndigheder oplyst, at de anså en særskilt angivelse af forarbejdede rejer efter bogføringsmæssige principper for tilstrækkelig efter reglerne om oprindelsesstatus. De færøske myndigheder har i denne forbindelse henvist til et cirkulære fra de danske skattemyndigheder fra april 1989, hvoraf fremgår, at en sådan angivelse kunne godtages.
- 7 På grundlag af delegationens rapport foretog de britiske toldmyndigheder efteropkrævning af told for så vidt angik indførslerne fra Færøerne i perioden fra den 9. maj 1989 til den 10. september 1991. I tiden fra den 23. april til den 11. maj 1992

blev der fremsendt efteropkrævninger til Føroya Fiskasøla og Faroe Seafood med krav om betaling af et afgiftsbeløb på 493 888,44 UKL. Tilsvarende blev der den 21. september 1992 over for Arthur Smith fremsat krav om betaling af et afgiftsbeløb på 1 158 030,14 UKL.

- 8 Sagerne ved High Court of Justice vedrører lovligheden af efteropkrævningerne. High Court of Justice fandt, at sagernes afgørelse afhænger af en fortolkning af fællesskabsretten, og den har derfor besluttet at forelægge Domstolen følgende spørgsmål:

»1) a) Når de kompetente myndigheder i en medlemsstat efteropkræver importafgifter i henhold til Rådets forordning nr. 1697/79 med den begrundelse, at varerne ikke havde oprindelse i det område, der er anført i det relevante EUR. 1-certifikat, er det da i national ret eller i fællesskabsretten, at reglerne om

— hvilken part, der bærer bevisbyrden for, at varerne ikke har oprindelse dér

og

— hvilket beviskrav, der finder anvendelse i sagen, skal fastsættes?

b) Såfremt disse regler fastsættes i fællesskabsretten, hvad er da indholdet heraf?

2) Kan de kompetente myndigheder i en medlemsstat, når Rådets forordning nr. 2051/74, Kommissionens forordning nr. 3184/74 og Rådets forordning nr. 1697/79 fortolkes korrekt, efteropkræve afgifter på sendinger indført fra Færøerne, når

- myndighederne ikke opkrævede toldafgifter på indførelstidspunktet under hensyn til erklæringen i EUR. 1-certifikaterne om, at varerne havde oprindelse på Færøerne

  - EUR. 1-certifikaterne var udstedt i god tro af de færøske myndigheder

  - en undersøgelsesdelegation bestående af embedsmænd fra Kommissionen, ledsaget af en dansk og en britisk embedsmand, i sin rapport oplyste, at de pågældende sendinger ikke opfyldte reglerne om oprindelsesstatus, fordi de fabrikker, der leverede sendingerne, havde forarbejdet råvarer med og uden oprindelsesstatus uden at adskille disse, og fordi dokumentationen vedrørende de anvendte råvarers oprindelsesstatus ikke var vedhæftet anmodningerne om varecertifikat

  - delegationen konkluderede, at 'disse EUR. 1-certifikater ... annulleres hermed helt eller delvist'

  - de færøske myndigheder ikke accepterer undersøgelsesdelegationens konklusioner og fortsat hævder, at certifikaterne er gældende

  - Vareoprindelsesudvalget ikke har fået forelagt de i delegationsrapporten rejste spørgsmål, som de færøske myndigheder har en anden opfattelse af

  - Vareoprindelsesudvalget som følge af delegationens rapport har fået forelagt andre spørgsmål, som er opstået i forbindelse med den samme undersøgelse?
- 3) a) Skal betingelserne i definitionen af færøske skibe i bilag IV til Rådets forordning nr. 2051/74 og forklarende note 4 til Kommissionens forordning nr. 3184/74 læses kumulativt eller alternativt?

- b) Såfremt disse betingelser skal læses kumulativt, omfatter udtrykket 'besætning', når det anvendes i disse sammenhænge, da personer, som ikke indgår i fartøjets normale bemanning, men er hyret til et bestemt togt eller en del heraf ifølge en joint venture-aftale med en virksomhed i et tredjeland for at arbejde på fartøjet med henblik på oplæring eller som ufaglærte arbejdere under dæk, og som aflønnes enten af fartøjets reder eller virksomheden i tredjelandet?
- c) Når en fiskefabrik undlader at adskille råvarer under hensyn til deres oprindelse, som defineret i forordning nr. 3184/74, kan toldmyndighederne i en medlemsstat derefter toldbelægge indførsler fra den fabrik med et beløb, der svarer til den afgift, der skulle have været betalt, såfremt varernes oprindelse i hver sending havde svaret forholdsmæssigt til oprindelsen af de råvarer, der indgik til fabrikken i det år, hvor indførslen fandt sted?
- 4) a) Når myndighederne i en medlemsstat udsteder en efteropkrævning for en samlet sum, og en del af denne sum ikke kan kræves betalt ifølge artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1697/79, skal det da bestemmes i henhold til national ret eller fællesskabsretten, om kravet skal anses for ugyldigt i sin helhed?
- b) Såfremt spørgsmålet skal afgøres efter fællesskabsretten, under hvilke omstændigheder (hvis overhovedet) skal efteropkrævningen da anses for ugyldig i sin helhed?
- 5) Er de kompetente myndigheder i en medlemsstat, når artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning nr. 1697/79 og artikel 4 i Kommissionens forordning nr. 2164/91

fortolkes korrekt, berettiget til at efteropkræve importafgifter, som ikke var blevet opkrævet ved indførslen af varerne, uden først at forelægge sagen for Kommissionen, når:

- eksportøren i god tro angav varerne som værende af færøsk oprindelse

- eksportøren iagttog alle gældende bestemmelser i forbindelse med toldangivelsen, medmindre der kan udledes det modsatte af den i foregående led nævnte omstændighed

- de kompetente myndigheder i det område, hvorfra varerne blev udført, i god tro afgav en erklæring på EUR. 1-certifikaterne om, at varerne havde oprindelse dér og på alle relevante tidspunkter fastholdt, at varecertifikaterne stod ved magt

- de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvortil varerne blev indført, i god tro oprindeligt accepterede, at varernes oprindelse var som angivet i varecertifikaterne

- debitorerne hele tiden i god tro har ment, at varernes oprindelse var som angivet i varecertifikaterne

- de kompetente myndigheder i indførselsmedlemsstaten ikke hævder at have undersøgt kravet om eftergivelse af toldafgifterne, før de fremsendte kravet om efteropkrævning af afgift, og

— disse kompetente myndigheder besluttede ikke at forelægge sagen for Kommissionen, fordi de mente, at betingelserne for eftergivelse af afgifter i henhold til artikel 5, stk. 2, ikke var opfyldt, da de kompetente myndigheder er af den opfattelse, at det er importøren eller dennes agent, som må bære risikoen for, at EUR. 1-certifikatet findes at være udstedt med urette, og at en importvirksomhed, der er 100%-ejet af eksportvirksomheden, og dennes agent bør være i stand til at fastslå de pågældende varers oprindelse?»

- 9 Inden det første spørgsmål behandles, skal den forelæggende rets andet og tredje spørgsmål undersøges.

Andet spørgsmål

- 10 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om forordning nr. 2051/74, nr. 3184/74 og nr. 1697/79 skal fortolkes således, at toldmyndighederne i en medlemsstat kan foretage efteropkrævning af importafgifter for varer indført fra Færøerne på grundlag af en undersøgelsesrapport udarbejdet af en fællesskabsdelegation, selv om myndighederne ikke opkrævede told ved indførslen, idet de henholdt sig til de EUR. 1-certifikater, som de færøske myndigheder havde udstedt i god tro, selv om de færøske myndigheder bestrider rigtigheden af undersøgelsesdelegationens konklusioner og fastholder, at certifikaterne fortsat er gældende, og selv om de omtvistede spørgsmål ikke har været forelagt Vareoprindelsesudvalget, der er nedsat i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 802/68 af 27. juni 1968 om den fælles definition af begrebet varers oprindelse (EFT 1968 I, s. 157, herefter »forordning nr. 802/68«), til trods for, at andre spørgsmål, der blev rejst af undersøgelsesdelegationen, har været forelagt udvalget.
- 11 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål skal der først redegøres for de relevante bestemmelser vedrørende anvendelsen af den præferenceordning, der gælder for visse varer med oprindelse på Færøerne.

- 12 Det bestemmes i forordning nr. 3184/74, at varernes oprindelsesstatus bevises ved fremlæggelse af et EUR. 1-certifikat (artikel 7, stk. 1), som udstedes af de færøske myndigheder ved udførslen af varerne (artikel 10, stk. 1). Det påhviler endvidere disse myndigheder at tage de nødvendige skridt til at undersøge varernes oprindelsesstatus og til at kontrollere de øvrige oplysninger i certifikatet (artikel 22, stk. 2). Myndighederne udsteder certifikatet, hvis de varer, der skal udføres, kan anses for varer med oprindelse på Færøerne, som defineret i forordningen (artikel 23).
- 13 For at sikre en korrekt anvendelse af bestemmelserne om oprindelsesstatus yder Fællesskabets medlemsstater og Færøerne gennem deres respektive toldmyndigheder hverandre gensidig hjælp til kontrol med ægtheden og rigtigheden af varecertifikaterne (artikel 16). Efter anmodning fra toldmyndighederne i indførselsmedlemsstaten foretager de færøske myndigheder en efterfølgende kontrol af EUR. 1-certifikaterne med henblik på at efterprøve, om EUR. 1-certifikatet kan finde anvendelse for de faktisk udførte varer, og om disse varer faktisk er varer med oprindelsesstatus (artikel 46).
- 14 Endvidere bestemmes det i artikel 15b, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1468/81 af 19. maj 1981 om gensidig bistand mellem medlemsstaternes administrative myndigheder og om samarbejde mellem disse og Kommissionen med henblik på at sikre den rette anvendelse af told- og landbrugsbestemmelserne (EFT L 144, s. 1, herefter »forordning nr. 1468/81«), som indsat ved Rådets forordning (EØF) nr. 945/87 af 30. marts 1987 (EFT L 90, s. 3), at Fællesskabet efter koordinering og i snævert samarbejde med medlemsstaternes kompetente myndigheder kan iværksætte tjenesterejser til tredjelande med henblik på administrativt samarbejde og undersøgelser.
- 15 Endelig bestemmes det i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1697/79, at de kompetente myndigheder kan foretage en efteropkrævning af et manglende afgiftsbeløb,

når de konstaterer, at hele eller en del af den importafgift, der forskriftsmæssigt skulle have været opkrævet for varer, der er angivet til en toldprocedure, ikke er opkrævet hos debitor.

- 16 Det fremgår af de nævnte bestemmelser set under ét, at selv om det EUR. 1-certifikat, der udstedes af de færøske myndigheder, er bevis for, at varerne har oprindelse på Færøerne, kan der efterfølgende foretages kontrol, herunder ved en fællesskabsdelegation, med henblik på at efterprøve rigtigheden af den oprindelse, der er angivet i et sådant certifikat. Som Domstolen allerede har fastslået i dom af 7. december 1993, sag C-12/92, Huygen m.fl. (Sml. I, s. 6381, præmis 17 og 18), må det, når det ikke ved efterfølgende kontrol kan fastslås, at den i EUR. 1-certifikatet angivne oprindelse er korrekt, lægges til grund, at varen er af ukendt oprindelse, og at EUR. 1-certifikatet derfor er udstedt og præferencetariffen indrømmet med urette. Toldmyndighederne i indførselsmedlemsstaten må således som udgangspunkt foretage efteropkrævning af den told, som ikke er blevet opkrævet ved indførslen.
- 17 Der må herefter tages stilling til, om dette også gælder i et tilfælde, hvor de færøske toldmyndigheder bestrider rigtigheden af undersøgelsesdelegationens konklusioner, og hvor Vareoprindelsesudvalget, som er nedsat i henhold til forordning nr. 802/68, til trods herfor ikke er blevet hørt.
- 18 Det bemærkes i denne forbindelse, at Domstolen i dom af 12. juli 1984, sag 218/83, Les Rapides Savoyards m.fl. (Sml. s. 3105), ovennævnte dom i sagen Huygen m.fl. og dom af 5. juli 1994, sag C-432/92, Anastasiou m.fl. (Sml. I, s. 3087), har fortolket tilsvarende bestemmelser som dem, denne sag vedrører. De tre domme vedrørte henholdsvis frihandelsaftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Schweiz, undertegnet i Bruxelles den 22. juli 1972 (EFT, 31.12.1972, s. 191), frihandelsaftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Republikken Østrig, undertegnet i Bruxelles den 22. juli 1972 (EFT, 31.12.1972, s. 4), og aftalen af 19. december 1972 om oprettelse af en associering mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Republikken Cypern (EFT 1973 L 133, s. 2), som hver omfatter en protokol angående definitionen af begrebet »varer med

oprindelsesstatus« og angående metoderne for administrativt samarbejde, navnlig med hensyn til udstedelse og efterfølgende kontrol af EUR. 1-certifikater.

- 19 Det fremgår af disse domme, at fastlæggelsen af en vares oprindelse er et spørgsmål, hvis regulering er baseret på en kompetencefordeling mellem udførselsstatens og indførselsstatens myndigheder, idet varernes oprindelse fastlægges af udførselsstatens myndigheder, og kontrollen med, at ordningen fungerer, sker gennem et samarbejde mellem de pågældende myndigheder. Som Domstolen har bemærket, er systemet begrundet i den omstændighed, at det er myndighederne i udførselsstaten, der bedst kan vurdere rigtigheden af de faktiske omstændigheder, der er afgørende for varens oprindelse.
- 20 I disse domme har Domstolen ligeledes fastslået, at denne ordning kun kan fungere efter hensigten, såfremt toldmyndighederne i indførselsstaten lægger de afgørelser til grund, der lovligt er truffet af myndighederne i udførselsstaten.
- 21 Det må undersøges, om denne antagelse faktisk gælder i dette tilfælde.
- 22 I denne forbindelse bemærkes, at Domstolen i den nævnte dom i sagen *Les Rapides Savoyards m.fl.*, præmis 27, udtalte, at en anerkendelse af afgørelser truffet af udførselsstatens myndigheder hos toldmyndighederne i medlemsstaterne er en forudsætning for, at Fællesskabet kan forvente, at myndighederne i de øvrige stater, som det gennem frihandelsordninger har forbindelse med, respekterer de afgørelser, som toldmyndighederne i medlemsstaterne træffer med hensyn til oprindelsen af varer, der udføres fra Fællesskabet til disse stater. Domstolen har endvidere udtalt, at dette system ikke gør noget indgreb i Fællesskabets, dets medlemsstaters eller de pågældende tredjelandes suveræne beføjelser i told- og afgiftsmæssig henseende, idet den i den pågældende frihandelsaftale fastsatte ordning er baseret på gensidige forpligtelser, der stiller parterne lige i forbindelse med deres indbyrdes samhandel (præmis 29).

23 I samme dom fastslog Domstolen herudover i præmis 28, at der ikke var grund til at befrygte, at anvendelsen af disse bestemmelser kunne lede til misbrug, når henses til, at der i artikel 16 og 17 i den omhandlede protokol var opstillet detaljerede regler for samarbejdsmetoder mellem de berørte toldmyndigheder, såfremt en vares oprindelse anfægtes, eller hvis eksportører eller importører forsøger at omgå de gældende regler.

24 Det fremgår for det første af det anførte, at det ikke på samme måde er nødvendigt, at medlemsstaternes toldmyndigheder lægger de afgørelser til grund, der lovligt er truffet af toldmyndighederne i udførselsstaten, når præferenceordningen ikke følger af en international aftale mellem Fællesskabet og et tredjeland baseret på gensidige forpligtelser, men af en foranstaltning, Fællesskabet selvstændigt har truffet.

25 Dette gælder så meget mere, når et tredjelands kompetente myndigheder ikke bestrider de faktiske omstændigheder, som en undersøgelsesdelegation har lagt til grund, men derimod dennes vurdering af disse omstændigheder i forhold til de relevante toldbestemmelser. Der er således ikke grundlag for at fastslå, at tredjelandets myndigheder skulle have ret til at binde Fællesskabet og dets medlemsstater med hensyn til deres fortolkning af fællesskabsbestemmelser som de her omhandlede.

26 Dernæst bemærkes, at det andet forhold, som Domstolen støttede sin fortolkning på i dommen i sagen *Les Rapides Savoyards m.fl.*, nemlig at der fandtes en fremgangsmåde for bilæggelse af uoverensstemmelser vedrørende varers oprindelse, ikke gør sig gældende i dette tilfælde.

27 Som generaladvokaten har anført i punkt 63 i forslaget til afgørelse, findes der ikke i forordning nr. 3184/74 — selv om bestemmelserne i artikel 17 i protokol nr. 3 om administrativt samarbejde med hensyn til efterfølgende kontrol, som Domstolen

henviste til i ovennævnte dom, i det store og hele også findes i forordningens artikel 46 — bestemmelser om bilæggelse af uoverensstemmelser ved et paritetisk udvalg, således som det er fastlagt i protokollens artikel 17, stk. 3, andet afsnit. Det anføres heri, at i tilfælde, hvor sådanne sager ikke kan afgøres mellem toldmyndighederne i indførselslandet og udførselslandet, eller hvor der rejses spørgsmål om fortolkningen af protokollen, skal disse forelægges Toldkomitéen, som nedsættes ved aftalen.

- 28 Endvidere bemærkes, at de i denne sag omhandlede bestemmelser på dette punkt adskiller sig fra de bestemmelser, der gælder i henhold til frihandelsaftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på den ene side og Danmark og Færøernes landsstyre på den anden side, som er indgået efter det for denne sag relevante tidspunkt, og som er godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse af 2. december 1991 (EFT L 371, s. 1). Aftalen indeholder som bilag en protokol nr. 3 om definition af begrebet »varer med oprindelsesstatus« og om metoderne for administrativt samarbejde, og i protokollens artikel 25, stk. 5, fastsættes der bestemmelser om afgørelse af uoverensstemmelser ved et paritetisk toldudvalg.
- 29 Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt uoverensstemmelser vedrørende varers oprindelse i henhold til de i denne sag omhandlede bestemmelser skal forelægges Vareoprindelsesudvalget, som er nedsat ved forordning nr. 802/68, og som er nævnt i det præjudicielle spørgsmål, måtte dette besvares benægtende.
- 30 Det fremgår således af ellefte betragtning til sidstnævnte forordning, at Vareoprindelsesudvalget er nedsat med henblik på at indføre en fællesskabsfremgangsmåde, der gør det muligt at udstede de bestemmelser, der er nødvendige for at sikre, at forordningen anvendes på ensartet måde, og at etablere et snævert og effektivt samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne. I henhold til artikel 12 i forordning nr. 802/68 består udvalget af repræsentanter for medlemsstaterne og har en repræsentant for Kommissionen som formand. Ifølge artikel 13 kan udvalget behandle ethvert spørgsmål om anvendelsen af forordningen, som formanden forelægger det på eget initiativ eller på begæring af en repræsentant for en medlemsstat.

Endvidere skal udvalget i henhold til artikel 14 afgive udtalelser om udkast til de bestemmelser, der skal vedtages. Udkast forelægges af Kommissionens repræsentant, og gennemførelsesbestemmelser vedtages herefter af Kommissionen eller Rådet.

31 Herudover fremgår det af artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 2051/74, at begrebet »varer med oprindelsesstatus« med visse undtagelser defineres efter fremgangsmåden i artikel 14 i forordning nr. 802/68.

32 Det fremgår af disse bestemmelser, at den opgave, der er pålagt Vareoprindelsesudvalget, vedrører den generelle definition af begrebet »varer med oprindelsesstatus« og er et led i et samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne. Toldmyndighederne i indførselsmedlemsstaten er derimod ikke efter bestemmelserne forpligtet til at forelægge udvalget uoverensstemmelser vedrørende varers oprindelse, der måtte opstå mellem disse myndigheder og de færøske myndigheder.

33 Det ændrer ikke herved, at visse af de af fællesskabsdelegationen rejste spørgsmål i dette tilfælde har været forelagt udvalget.

34 Endelig bemærkes, at som generaladvokaten har anført i punkt 68 i forslaget til afgørelse, vil der med en fortolkning, hvorefter indførselsmedlemsstatens toldmyndigheder kan foretage en anden vurdering end de færøske myndigheder, stadig være mulighed for bilæggelse af eventuelle tvister. Den pågældende virksomhed kan således ved de nationale domstole anfægte beslutninger truffet af indførselsmedlemsstatens toldmyndigheder, og fællesskabsrettens ensartede anvendelse kan herefter sikres af Domstolen ved hjælp af den præjudicielle procedure.

- 35 Af de anførte grunde skal det andet spørgsmål derfor besvares med, at forordning nr. 2051/74, nr. 3184/74 og nr. 1697/79 skal fortolkes således, at toldmyndighederne i en medlemsstat kan foretage efteropkrævning af importafgifter for varer indført fra Færøerne på grundlag af en undersøgelsesrapport udarbejdet af en fællesskabsdelegation, selv om myndighederne ikke opkrævede told ved indførslen, idet de henholdt sig til de EUR. 1-certifikater, som de færøske myndigheder havde udstedt i god tro, selv om de færøske myndigheder bestrider rigtigheden af undersøgelsesdelegationens konklusioner, for så vidt de vedrører fortolkningen af de relevante fællesskabsretlige toldbestemmelser, og fastholder, at certifikaterne fortsat er gældende, og selv om de omtvistede spørgsmål ikke har været forelagt Vareopvindelsesudvalget, der er nedsat i henhold til forordning nr. 802/68.

Tredje spørgsmål

- 36 Den forelæggende rets tredje spørgsmål vedrørende fortolkningen af bilag IV til forordning nr. 2051/74, der indeholder en definition af begrebet »med oprindelsesstatus« for varer, der falder ind under den fælles markedsordning for fiskerivarer. Det anføres i bilaget:

»I... følgende varer [betragtes] som varer med oprindelse på Færøerne ....

a) ...

b) fiskerivarer, som er optaget fra havet af færøske skibe

...

Udtrykket 'færøske skibe' omfatter kun de skibe:

- der er optaget i skibsregistret eller anmeldt på Færøerne

- som fører færøsk flag

- der mindst for halvdelen vedkommende ejes af statsborgere i Fællesskabets medlemsstater, uanset om de er hjemmehørende på Færøerne, eller ejes af et selskab, hvis hovedsæde ligger i en medlemsstat eller på Færøerne ...

- hvis officersstab er sammensat udelukkende af statsborgere i Fællesskabets medlemsstater, uanset om de er hjemmehørende på Færøerne

- hvis besætning er sammensat således, at mindst 75% er statsborgere i Fællesskabets medlemsstater, uanset om de er hjemmehørende på Færøerne.«

37 Den forelæggende ret henviser ligeledes til forklarende note 4 i bilag I til forordning nr. 3184/74, hvori definitionen af »færøske skibe« i bilag IV til forordning nr. 2051/74 i det væsentlige gentages.

38 Spørgsmålet omfatter tre led.

Første led af det tredje spørgsmål

39 Med første led af det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om de ovennævnte betingelser i definitionen af »færøske skibe« skal anvendes kumulativt eller alternativt.

40 Det er tilstrækkeligt i denne forbindelse at bemærke, at den omhandlede præferencetoldordning er indført for at fremme Færøernes eksport til Fællesskabet og dermed bidrage til øernes økonomiske og sociale udvikling (jf. første betragtning i præamblen til forordning nr. 2051/74). Når henses til dette formål, vil en fortolkning, hvorefter de fem betingelser i definitionen af »færøske skibe« skal anvendes alternativt, føre til uacceptable resultater. Det ville i så fald ikke være nødvendigt, for at et skib kan anses for et færøsk skib, at det var optaget i skibsregistret på Færøerne eller førte færøsk flag. Det ville være tilstrækkeligt, at dets besætning var sammensat af statsborgere i medlemsstaterne.

41 Første led af det tredje spørgsmål skal derfor besvares med, at betingelserne i definitionen af »færøske skibe« i bilag IV til forordning nr. 2051/74 og i forklarende note 4 i bilag I til forordning nr. 3184/74 skal anvendes kumulativt.

Andet led af det tredje spørgsmål

42 Med andet led af det tredje spørgsmål anmoder den forelæggende ret Domstolen om at tage stilling til, om begrebet »besætning« i den femte betingelse i definitionen af »færøske skibe«, der er nævnt ovenfor, omfatter personer, som ikke indgår i fartøjets normale bemanning, men er hyret til et bestemt togt eller en del heraf

ifølge en joint venture-aftale med en virksomhed i et tredjeland for at arbejde på fartøjet med henblik på oplæring eller som ufaglærte arbejdere under dæk, og som aflønnes enten af fartøjets reder eller virksomheden i tredjelandet.

- 43 Som anført ovenfor fremgår det af første betragtning til forordning nr. 2051/74, at foranstaltningerne med sigte på gradvist at afskaffe tolden på import af varer med oprindelse på og udført fra Færøerne er vedtaget for at fremme Færøernes eksport til Fællesskabet og dermed bidrage til øernes økonomiske og sociale udvikling.
- 44 Når henses til dette formål, må betingelserne i definitionen af »færøske skibe« i bilag IV til forordning nr. 2051/74 og i forklarende note 4 i bilag I til forordning nr. 3184/74 forstås således, at de tilsigter at sikre, at de skibe, hvis ladning er fritaget for told, har en reel økonomisk forbindelse med Færøerne.
- 45 En sådan forbindelse bringes ikke i fare, når et skib ud over sin faste besætning på et bestemt togt eller en del heraf medtager et vist antal statsborgere fra et tredjeland, som skal arbejde på fartøjet med henblik på oplæring eller som ufaglærte arbejdere under dæk, bl.a. af uddannelsesmæssige grunde og for at opfylde en joint venture-aftale med en virksomhed i et tredjeland, der gør det muligt for fartøjet at fiske inden for dette lands eksklusive økonomiske zone. I denne forbindelse er den uden betydning, om statsborgerne fra tredjelandet ifølge joint venture-aftalen aflønnes af fartøjets reder eller af virksomheden i tredjelandet.
- 46 Det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, om sådanne omstændigheder foreligger i dette tilfælde, navnlig om statsborgere fra tredjelande var medtaget ud over den faste besætning.

- 47 Andet led af det tredje spørgsmål skal derfor besvares med, at begrebet »besætning« i bilag IV til forordning nr. 2051/74 og i forklarende note 4 i bilag I til forordning nr. 3184/74 ikke omfatter personer, som ikke indgår i fartøjets normale bemanning, men ud over denne er hyret til at arbejde på fartøjet på et bestemt togt eller en del heraf med henblik på oplæring eller som ufaglærte arbejdere under dæk, bl.a. af uddannelsesmæssige grunde og for at opfylde en joint venture-aftale med en virksomhed i et tredjeland, der gør det muligt for fartøjet at fiske inden for dette lands eksklusive økonomiske zone, uanset om disse personer aflønnes af fartøjets reder eller af virksomheden i tredjelandet.

Tredje led af det tredje spørgsmål

- 48 Med tredje led af det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om råvarer, der i henhold til forordning nr. 3184/74 er af færøsk oprindelse, skal holdes fysisk adskilt fra varer fra tredjelande ved forarbejdningen i en færøsk fabrik for at være omfattet af præferencetoldordningen efter forordning nr. 2051/74. Den forelæggende ret ønsker endvidere oplyst, om toldmyndighederne i indførselsmedlemsstaten, når der ikke foretages en sådan adskillelse, kan toldbelægge indførsler fra denne fabrik med et beløb, der svarer til den afgift, der skulle have været betalt, såfremt varernes oprindelse i den pågældende sending forholdsmæssigt havde svaret til oprindelsen af de råvarer, der indgik til fabrikken i det år, hvor indførslen fandt sted.
- 49 Som der er henvist til ovenfor, er formålet med præferenceordningen i henhold til forordning nr. 2051/74 at fremme Færøernes økonomiske og sociale udvikling gennem en øget import til Fællesskabet af varer med oprindelse på og hidrørende fra øerne.
- 50 I modsætning til, hvad Kommissionen har anført, må dette formål anses for opfyldt, når der under forarbejdningen i en færøsk fabrik foretages en adskillelse efter bogføringsmæssige principper af rejer med oprindelse på Færøerne og rejer

fra tredjelande, således at præferenceordningen kun finder anvendelse på den del af de forarbejdede produkter, der forholdsmæssigt svarer til den mængde råvarer, der er omfattet af reglerne om oprindelsesstatus i forordning nr. 3184/74.

- 51 Det fremgår således af sagen, at der i det foreliggende tilfælde ikke er nogen forskel på varernes art eller forarbejdningsmetoden afhængig af rejernes oprindelse. Som anført af sagsøgerne i hovedsagerne kan det derfor forekomme uforholdsmæssigt byrdefuldt at lade de færøske virksomheder bære de betydelige udgifter, som en fysisk adskillelse efter parternes oplysninger vil indebære.
- 52 Endvidere bemærkes, at det ikke fremgår udtrykkeligt af forordning nr. 2051/74 eller forordning nr. 3184/74, at rejer med oprindelse på Færøerne ved forarbejdningen fysisk skal holdes adskilt fra rejer fra tredjelande for at være omfattet af præferenceordningen.
- 53 Det må imidlertid for det første bemærkes, at bilag IV til forordning nr. 2051/74 definerer varer med oprindelsesstatus som »fiskerivarer, som er optaget fra havet af færøske skibe«, og at det fremgår af artikel 2, stk. 1, nr. 1, litra a), i forordning nr. 3184/74, at som varer med oprindelse på Færøerne anses »varer, der fuldt ud er fremstillet på Færøerne«. Det fremgår ligeledes af denne forordnings artikel 3, litra f), at varer, »der ... er fremstillet på Færøerne« omfatter »produkter fra havfiskeri og andre produkter fra havet, som er optaget af deres fartøjer«. I mangel af nærmere angivelser følger det af disse bestemmelser, at præferenceordningen er begrænset til alene at omfatte produkter, som reelt har oprindelse på Færøerne.
- 54 For det andet må der gives Kommissionen medhold i, at en adskillelse efter bogføringsmæssige principper nødvendigvis, at der fastsættes klare og specifikke

bestemmelser for anvendelsen heraf, således som det f.eks. er tilfældet i henhold til aftalerne mellem Fællesskabet og EFTA-landene.

- 55 Det må herefter fastslås, at da der ikke findes udtrykkelige bestemmelser, hvorefter der kan foretages en adskillelse mellem rejer med oprindelse på Færøerne og rejer fra tredjelande efter bogføringsmæssige principper, og hvorved der fastsættes nærmere bestemmelser for anvendelsen heraf, er en sådan adskillelse ikke tilstrækkelig til, at præferenceordningen i henhold til forordning nr. 2051/74 finder anvendelse.
- 56 Det bemærkes i denne forbindelse, at der ikke kan tages hensyn til de danske myndigheders interne cirkulære fra 1989, hvorefter bogføringsmæssige principper ifølge sagsøgerne skulle kunne anvendes. Det er ikke nødvendigt at tage stilling til cirkulærets nøjagtige indhold eller til, om det er tanken, at det skal anvendes på andre produkter end produkter, som indføres fra Færøerne til de øvrige dele af det danske rige under den toldordning, der fandt anvendelse den 1. januar 1973, og som ikke betragtes som frit omsættelige (jf. anden betragtning til forordning nr. 2051/74), men det er tilstrækkeligt at fastslå, at en medlemsstat ikke ensidigt kan indrømme en undtagelse fra de fællesskabsretlige bestemmelser om oprindelsesstatus.
- 57 Det følger af det anførte, at når rejer forarbejdes uden en fysisk adskillelse på grundlag af deres oprindelse, er indførsler fra den omhandlede fabrik ikke omfattet af præferenceordningen i henhold til forordning nr. 2051/74. Toldmyndighederne i indførselsmedlemsstaten kan derfor som udgangspunkt opkræve told af alle sådanne indførsler. Fællesskabsretten er imidlertid ikke til hinder for, at myndighederne efter aftale med Kommissionen ud fra rimelighedsbetragtninger beslutter kun at opkræve told med et beløb, der svarer til den afgift, der skulle have været betalt, såfremt varernes oprindelse i den pågældende sending forholdsmæssigt havde svaret til oprindelsen af de råvarer, der indgik til fabrikken i det år, hvor indførslen fandt sted.

58 Tredje led af det tredje spørgsmål skal derfor besvares med, at råvarer, der i henhold til forordning nr. 3184/74 er af færøsk oprindelse, skal holdes fysisk adskilt fra varer fra tredjelande ved forarbejdningen i en færøsk fabrik for at være omfattet af præferencetoldordningen efter forordning nr. 2051/74. Såfremt der ikke foretages en sådan adskillelse, kan toldmyndighederne i indførselsmedlemsstaten imidlertid efter aftale med Kommissionen ud fra rimelighedsbetragtninger beslutte kun at toldbelægge indførsler fra denne fabrik med et beløb, der svarer til den afgift, der skulle have været betalt, såfremt varernes oprindelse i den pågældende sending forholdsmæssigt havde svaret til oprindelsen af de råvarer, der indgik til fabrikken i det år, hvor indførslen fandt sted.

Første spørgsmål

59 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om reglerne om bevisbyrden og kravene til beviset for, at de indførte varer har oprindelse på Færøerne, ved anvendelsen af forordning nr. 2051/74 og nr. 3184/74 henhører under fællesskabsretten eller under lovgivningen i indførselsmedlemsstaten. Såfremt reglerne findes i fællesskabsretten, anmoder den forelæggende ret Domstolen om at fastslå, hvilke regler der finder anvendelse i et tilfælde som det foreliggende.

60 Det bemærkes for det første, at reglerne om bevisbyrden og kravene til beviset for varernes oprindelsesstatus kun henhører under national ret, for så vidt de ikke fremgår af fællesskabsretten.

61 Det må derfor undersøges, om der af de fællesskabsbestemmelser, der på dette område finder anvendelse, kan udledes sådanne regler. I denne forbindelse bemærkes, at det fremgår af artikel 9 i forordning nr. 3184/74, at EUR. 1-certifikatet kun udstedes efter skriftlig anmodning fra eksportøren, som i henhold til artikel 21, stk. 2, skal vedlægge anmodningen supplerende relevant dokumentation, der kan bevise, at varerne, der skal eksporteres, opfylder betingelserne for udstedelse af et varecertifikat.

- 62 Endvidere bemærkes, at som det fremgår af svaret på den forelæggende rets andet spørgsmål, følger det af de for dette spørgsmål relevante fællesskabsbestemmelser, at når det ikke ved en efterfølgende kontrol, herunder ikke ved en undersøgelse foretaget af en fællesskabsdelegation, kan fastslås, at bestemmelserne om oprindelsesstatus er overholdt, må det lægges til grund, at EUR. 1-certifikatet er udstedt og præferencetariffen indrømmet med urette.
- 63 Når henses til svarene på det tredje spørgsmål, følger det heraf, at når rejer af færøsk oprindelse er blevet forarbejdet i en færøsk fabrik, der ligeledes forarbejder rejer fra tredjelande, påhviler det eksportøren gennem fremlæggelse af relevant dokumentation at bevise, at rejerne af færøsk oprindelse fysisk er blevet holdt adskilt fra andre rejer. Kan et sådant bevis ikke føres, kan rejerne ikke længere anses for at være af færøsk oprindelse, og EUR. 1-certifikatet må herefter anses for udstedt og præferencetariffen indrømmet med urette.
- 64 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at det følger af bestemmelserne i forordning nr. 2051/74 og nr. 3184/74, at når rejer af færøsk oprindelse er blevet forarbejdet i en færøsk fabrik, der ligeledes forarbejder rejer fra tredjelande, påhviler det eksportøren gennem fremlæggelse af relevant dokumentation at bevise, at rejerne af færøsk oprindelse fysisk er blevet holdt adskilt fra andre rejer. Kan et sådant bevis ikke føres, kan rejerne ikke længere anses for at være af færøsk oprindelse, og EUR. 1-certifikatet må herefter anses for udstedt og præferencetariffen indrømmet med urette.

Fjerde spørgsmål

- 65 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om det skal afgøres efter national ret eller fællesskabsretten, under hvilke omstændigheder et efterbetalingskrav vedrørende en samlet sum, hvoraf en del ikke kan

kræves betalt, idet treårsfristen i henhold til artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1697/79 er overskredet, eventuelt skal anses for ugyldigt i sin helhed.

- 66 Det fremgår af Domstolens praksis, at når der ikke findes fællesskabsbestemmelser, tilkommer det enhver medlemsstats nationale retsorden at fastsætte de nærmere regler og betingelser for opkrævning af Fællesskabets afgifter, idet det dog er en betingelse, at disse nærmere regler og betingelser ikke må gøre opkrævningen af fællesskabsafgifter og -gebyrer mindre effektiv end opkrævningen af tilsvarende nationale afgifter og gebyrer, og de må heller ikke i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at gennemføre fællesskabsbestemmelserne (dom af 5.3.1980, sag 265/78, Ferwerda, Sml. s. 617, præmis 12, af 27.3.1980, forenede sager 66/79, 127/79 og 128/79, Salumi m.fl., Sml. s. 1237, præmis 18 og 20, og af 8.2.1996, sag C-212/94, FMC m.fl., Sml. I, s. 389, præmis 52).
- 67 I denne forbindelse bemærkes, at såfremt de kompetente myndigheder i en medlemsstat konstaterer, at importafgifter, der forskriftsmæssigt skulle have været opkrævet, ikke er opkrævet, skal de i henhold til artikel 2, stk. 1, første afsnit, i forordning nr. 1697/79 foretage en efteropkrævning af det manglende afgiftsbeløb. Ifølge stk. 1, andet afsnit, kan en sådan efteropkrævning imidlertid ikke foretages efter et tidsrum på tre år at regne fra bogføringstidspunktet for det beløb, som oprindeligt blev opkrævet hos debitor, eller, hvis der ikke har fundet bogføring sted, fra det tidspunkt, hvor toldskylden er opstået. I henhold til forordningens artikel 2, stk. 2, foretages efteropkrævningen ved, at den pågældende underrettes om den skyldige afgift. I artikel 4 fastslås det generelt, at efteropkrævningen foretages under overholdelse af de gældende bestemmelser på dette område.
- 68 Da der ikke findes andre bestemmelser vedrørende betingelserne for, at retsakter, der udstedes af myndighederne med henblik på efteropkrævning af importafgifter, er gyldige, må det fastslås, at spørgsmålet om, under hvilke omstændigheder et efterbetalingskrav vedrørende en samlet sum, hvoraf en del er forældet, eventuelt

skal anses for ugyldigt i sin helhed, henhører under national ret med de begrænsninger, der følger af den tidligere nævnte retspraksis.

- 69 Sagsøgerne i hovedsagerne har anført, at der i engelsk ret findes en processuel regel, der finder anvendelse i et tilfælde som det foreliggende, og hvorefter én enkelt opkrævning vedrørende en samlet sum skal anses for ugyldig i sin helhed, hvis den helt eller delvis omfatter afgifter, der ikke kan kræves betalt, idet forældelsesfristen er udløbet. Sagsøgerne har videre anført, at udstedelsen af et samlet, ulovligt efterbetalingskrav ikke afskærer toldmyndighederne fra på ny at udstede et efterbetalingskrav, som er i overensstemmelse med de engelske processuelle regler, og som ikke omfatter de perioder, der ikke er omfattet af forældelsesfristen.
- 70 Selv om det ikke tilkommer Domstolen at fastlægge den nøjagtige rækkevidde af en sådan national regel eller at tage stilling til, om den omfatter efterbetalingskrav som dem, der er meddelt i dette tilfælde, må det imidlertid bemærkes, at en national regel, som vedrører formen for retsakter, der udstedes af myndighederne med henblik på efteropkrævning af importafgifter, og som vil kunne medføre, at sådanne retsakter er ugyldige, men i sig selv medfører, at de heraf omfattede fællesskabsafgifter bortfalder, ikke bringer selve grundlaget for den bestemmelse, der pålægger myndighederne at foretage efteropkrævning, i fare eller i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at gennemføre efteropkrævningen.
- 71 Det fjerde spørgsmål skal derfor besvares med, at det på fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin skal afgøres efter national ret, under hvilke omstændigheder et efterbetalingskrav vedrørende en samlet sum, hvoraf en del ikke kan kræves betalt, idet treårsfristen i henhold til artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1697/79 er overskredet, eventuelt skal anses for ugyldigt i sin helhed, dog således af de begrænsninger, der følger af fællesskabsretten, skal overholdes, nemlig at anvendelsen af national ret ikke må gøre opkrævningen af fællesskabsafgifter og -gebyrer mindre effektiv end opkrævningen af tilsvarende nationale afgifter og gebyrer eller i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at gennemføre fællesskabsbestemmelserne.

Femte spørgsmål

- 72 Den forelæggende rets femte spørgsmål vedrører fortolkningen af artikel 5, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 1697/79 og de gennemførelsesbestemmelser hertil, der er fastsat i forordning nr. 2164/91. Det bestemmes i artikel 5, stk. 2:

»De kompetente myndigheder kan undlade at foretage efteropkrævning af import... afgift, der ikke er opkrævet som følge af en fejl, som de kompetente myndigheder selv har begået, og som debitor ikke med rimelighed kunne forventes at have opdaget, såfremt sidstnævnte i forbindelse med toldangivelsen har handlet i god tro og overholdt samtlige bestemmelser i de gældende forskrifter.«

- 73 Spørgsmålet omfatter tre led, som må behandles hver for sig.

Første led af det femte spørgsmål

- 74 Med første led af det femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om indførselsmedlemsstatens kompetente myndigheder er forpligtet til, inden de iværksætter efteropkrævning af told, at tage stilling til, om efteropkrævning vil kunne undlades i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79.

- 75 I denne forbindelse er det tilstrækkeligt at bemærke, at der ikke af de omhandlede bestemmelser vil kunne udledes en sådan forpligtelse.

- 76 Første led af det femte spørgsmål skal derfor besvares med, at indførselsmedlemsstatens kompetente myndigheder ikke er forpligtet til, inden de iværksætter efteropkrævning af told, at tage stilling til, om efteropkrævning vil kunne undlades i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79.

Andet led af det femte spørgsmål

- 77 Med andet led af det femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om artikel 4 i forordning nr. 2164/91 skal fortolkes således, at indførselsmedlemsstatens kompetente myndigheder ikke er forpligtet til at forelægge Kommissionen en anmodning om en afgørelse om, hvorvidt efteropkrævning af told kan undlades, hvis de finder, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 ikke er opfyldt.

- 78 Der henvises indledningsvis til ordlyden af artikel 4 i forordning nr. 2164/91, der for det tilfælde, at det ikke-opkrævede beløb er lig med eller overstiger 2 000 ECU, bestemmer, at:

»Når den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor fejlen er begået, bortset fra de i artikel 2 omhandlede tilfælde, enten finder, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, i grundforordningen er opfyldt, eller er i tvivl om den præcise rækkevidde af kriterierne i denne bestemmelse, hvad angår det pågældende tilfælde, forelægger den sagen for Kommissionen, for at der kan træffes beslutning i overensstemmelse med proceduren i artikel 5, 6 og 7 ...«

- 79 Det fremgår af Domstolens praksis vedrørende artikel 4 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1573/80 af 20. juni 1980 om gennemførelsesbestemmelserne til artikel 5, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1697/79 (EFT L 161, s. 1, herefter »forordning nr. 1573/80«), der er afløst først af Kommissionens forordning (EØF) nr. 2380/89

af 2. august 1980 (EFT L 225, s. 30) og derefter af forordning nr. 2164/91, at Kommissionens beføjelse til at træffe afgørelse i medfør af sidstnævnte forordnings artikel 4 ikke omfatter de tilfælde, hvor de nationale kompetente myndigheder anser det for klart, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 ikke er opfyldt, og det følgelig er myndighedernes opfattelse, at de skal foretage efteroprkrævning (dom af 26.6.1990, sag C-64/89, Deutsche Fernsprecher, Sml. I, s. 2535, præmis 12, og af 27.6.1991, sag C-348/89, Mecanarte, Sml. I, s. 3277, præmis 32).

80 Som Domstolen har udtalt med hensyn til forordning nr. 1573/80, er denne fortolkning i overensstemmelse med formålet med forordning nr. 2164/91, som består i at sikre, at fællesskabsretten anvendes ensartet. Der er risiko for, at en sådan ensartet anvendelse ikke opnås i de tilfælde, hvor myndighederne imødekommer en anmodning om at undlade efteroprkrævning, eftersom det i praksis er tænkeligt, at en medlemsstat til støtte for at imødekomme anmodningen lægger en fortolkning til grund, der — da ingen vil anfægte en sådan afgørelse — sandsynligvis ikke vil blive gjort til genstand for en prøvelse, der kan sikre en ensartet anvendelse af betingelserne i henhold til fællesskabsbestemmelserne. Denne situation foreligger derimod ikke, når de nationale myndigheder, uanset beløbets størrelse, foretager efteroprkrævning. Afgiftsskyldneren kan her anfægte en sådan afgørelse ved de nationale domstole. Domstolen kan herefter via en præjudiciel forelæggelse sikre, at fællesskabsretten anvendes ensartet (de nævnte domme Deutsche Fernsprecher, præmis 13, og Mecanarte, præmis 33).

81 Andet led af det femte spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 4 i forordning nr. 2164/91 skal fortolkes således, at indførselsmedlemsstatens kompetente myndigheder ikke er forpligtet til at forelægge Kommissionen en anmodning om en afgørelse om, hvorvidt efteroprkrævning af told kan undlades, hvis de finder, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 ikke er opfyldt.

Tredje led af det femte spørgsmål

- 82 Med tredje led af det femte spørgsmål anmoder den forelæggende ret endvidere Domstolen om at fastlægge betingelserne for, at artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagerne, finder anvendelse, med henblik på, at den forelæggende ret kan tage stilling til, om sagsøgerne i hovedsagerne havde krav på, at der ikke blev foretaget efteropkrævning.
- 83 I artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 opstilles tre kumulative betingelser for, at de kompetente myndigheder kan undlade at foretage efteropkrævning af importafgifter, nemlig at afgiften ikke er opkrævet som følge af en fejl, som de kompetente myndigheder har begået, at debitor har handlet i god tro, dvs. at han ikke med rimelighed har kunnet opdage den af de kompetente myndigheder begåede fejl, og at debitor i forbindelse med toldangivelsen har overholdt samtlige bestemmelser i de gældende forskrifter.
- 84 Det fremgår af Domstolens faste praksis, at når disse tre betingelser er opfyldt, har debitor krav på, at der ikke sker efteropkrævning (jf. bl.a. ovennævnte dom Mecanarte, præmis 12, og dom af 4.5.1993, sag C-292/91, Weis, Sml. I, s. 2219, præmis 15).
- 85 Indholdet af disse tre betingelser må undersøges og præciseres på grundlag af de forhold, den forelæggende ret har henvist til.

Den af de kompetente myndigheder begåede fejl

- 86 I denne forbindelse ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om der foreligger en fejl fra de kompetente myndigheders side i henhold til artikel 5,

stk. 2, i forordning nr. 1697/79, når eksportøren i god tro angav varerne som værende af færøsk oprindelse, når de færøske myndigheder i god tro afgav en erklæring på EUR. 1-certifikaterne om, at varerne havde oprindelse dér, og på alle relevante tidspunkter fastholdt, at varecertifikaterne stod ved magt, og når de kompetente myndigheder i indførselsmedlemsstaten ligeledes i god tro oprindeligt accepterede, at varernes oprindelse var som angivet i varecertifikaterne.

87 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål bemærkes indledningsvis, at artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 ifølge Domstolens praksis har til formål at beskytte afgiftsskyldnerens berettigede forventning med hensyn til, at samtlige forhold, som ligger til grund for afgørelsen om at foretage eller undlade efteropkrævning, er korrekte (Mecanarte-dommen, præmis 19).

88 Som Domstolen fastslog i nævnte doms præmis 22, følger heraf, at da der ikke gives en præcis og udtømmende definition af »kompetente myndigheder« i forordning nr. 1697/79 eller i gennemførelsesforordningen, må ikke alene de myndigheder, som har kompetence til at foretage efteropkrævning, men enhver myndighed, der i embeds medfør meddeler oplysninger af betydning for spørgsmålet om efteropkrævning af told, og som dermed kan give anledning til en berettiget forventning hos afgiftsskyldner, anses for en »kompetent myndighed«, som omhandlet i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79. Domstolen fastslog, at dette bl.a. er tilfældet med hensyn til eksportmedlemsstatens toldvæsen, som handler i forbindelse med toldangivelsen.

89 Kommissionen har anført, at begrebet »kompetente myndigheder« imidlertid ikke omfatter toldmyndighederne i et land, som ikke er omfattet af traktaten. Kommissionen har bl.a. henvist til, at i et tilfælde som det foreliggende, hvor de relevante bestemmelser er fastsat selvstændigt af Fællesskabet, kan det ikke antages, at myndigheden i et sådant land har en sådan grad af kendskab til og indsigt i disse regler, at en erhvervsdrivende fuldt ud kan fæste lid hertil og have en forventning, der er beskyttet i henhold til princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

- 90 Dette synspunkt kan ikke tiltrædes. Det bemærkes, at det i henhold til forordning nr. 3184/74 påhviler de færøske myndigheder at tage de nødvendige skridt til at undersøge varernes oprindelsesstatus og til at kontrollere de øvrige oplysninger i EUR. 1-certifikatet (artikel 22, stk. 2), at udstede EUR. 1-certifikatet, hvis de varer, der skal udføres, kan anses for varer med oprindelse på Færøerne, som defineret i forordningens artikel 2, stk. 1 (artikel 23), og har ret til kræve yderligere dokumentation fremlagt eller til at foretage enhver kontrol, som de måtte finde passende, med henblik på at undersøge, om sidstnævnte betingelse er opfyldt (artikel 25). De færøske myndigheder er således af Fællesskabet inddraget i fremskaffelsen af de oplysninger, der har betydning for opkrævning af told, og de kan derfor også skabe en berettiget forventning hos afgiftsskyldneren. De færøske myndigheder må derfor anses for »kompetente myndigheder«, som omhandlet i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79.
- 91 Det må dernæst fastslås, at det fremgår af ordlyden af artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79, at afgiftsskyldners berettigede forventning kun nyder beskyttelse i henhold til denne bestemmelse, såfremt det er de kompetente myndigheder »selv«, der har skabt det grundlag, hvorpå afgiftsskyldners forventning hvilede. Således er det kun fejl, som kan tilskrives de kompetente myndigheders aktive adfærd, der giver ret til, at der undlades efteropkrævning af told (Mecanarte-dommen, præmis 23).
- 92 Som Domstolen fastslog i nævnte doms præmis 24, kan denne betingelse ikke anses for opfyldt, når de kompetente myndigheder er blevet vildledt — f.eks. med hensyn til varens oprindelse — af afgiftsskyldners urigtige angivelser, som myndighederne ikke skal kontrollere eller bedømme gyldigheden af. I et sådant tilfælde er det afgiftsskyldner, som bærer risikoen ved et handelsdokument, som ved en senere kontrol viser sig at være falsk.
- 93 Endvidere fremgår det af Domstolens praksis, at afgiftsskyldner ikke kan støtte ret på en forventning om, at certifikaterne er gyldige, fordi toldvæsenet i en medlemsstat i første omgang har godkendt dem. Faktisk er toldvæsenets opgaver inden for rammerne af den første godkendelse af anmeldelser på ingen måde til hinder for, at

der senere foretages undersøgelser (dom af 13.11.1984, forenede sager 98/83 og 230/83, Van Gend & Loos og Expeditiebedrijf Wim Bosman mod Kommissionen, Sml. s. 3763, præmis 20).

- 94 Det følger heraf, at den omstændighed, at de færøske myndigheder afgav en erklæring på EUR. 1-certifikatet om, at varerne havde oprindelse på Færøerne, og at de kompetente myndigheder i indførselsmedlemsstaten oprindeligt accepterede, at varernes oprindelse var som angivet i certifikaterne, ikke er tilstrækkelig til, at der foreligger en fejl fra de kompetente myndigheders side, som omhandlet i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79.
- 95 Derimod må det, når eksportøren har angivet, at varerne er af færøsk oprindelse og i denne forbindelse er gået ud fra, at de færøske myndigheder havde kendskab til alle de faktiske oplysninger, som var nødvendige ved anvendelsen af de omhandlede toldbestemmelser, og når disse myndigheder trods dette kendskab ikke har gjort indsigelse mod oplysningerne i eksportørens toldangivelser og således har anlagt en forkert fortolkning af reglerne om oprindelsesstatus ved deres erklæring om, at varerne var af færøsk oprindelse, antages, at det beroede på en fejl, som de kompetente myndigheder selv har begået ved den oprindelige anvendelse af de omhandlede bestemmelser, at afgiften ikke er blevet opkrævet ved indførslen af varerne (jf. i denne retning dom af 22.10.1987, sag 314/85, Foto-Frost, Sml. s. 4199, præmis 24, og af 1.4.1993, sag C-250/91, Hewlett Packard France, Sml. I, s. 1819, præmis 21).
- 96 Det tilkommer den forelæggende ret at fastslå, om der i dette tilfælde forelå en sådan fejl fra de kompetente myndigheders side, at de tre sagsøgere i hovedsagerne har krav på, at der ikke foretages efteropkrævning.
- 97 For så vidt angår den første betingelse skal det præjudicielle spørgsmål derfor besvares med, at den omstændighed, at de færøske myndigheder afgav en erklæring på EUR. 1-certifikatet om, at varerne havde oprindelse på Færøerne, og at de kompetente myndigheder i indførselsmedlemsstaten oprindeligt accepterede, at

varernes oprindelse var som angivet i certifikaterne, ikke indebærer, at der foreligger »en fejl, som de kompetente myndigheder har begået«, som omhandlet i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79. Det forholder sig derimod anderledes, når eksportøren har angivet, at varerne er af færøsk oprindelse og i denne forbindelse er gået ud fra, at de færøske myndigheder havde kendskab til alle de faktiske oplysninger, som var nødvendige ved anvendelsen af de omhandlede toldbestemmelser, og når disse myndigheder trods dette kendskab ikke har gjort indsigelse mod oplysningerne i eksportørens toldangivelser og således har anlagt en forkert fortolkning af reglerne om oprindelsesstatus ved deres erklæring om, at varerne var af færøsk oprindelse.

Afgiftsskyldners mulighed for at opdage den af de kompetente myndigheder begåede fejl

- 98 Med hensyn til den anden betingelse fremgår det af det femte spørgsmål, at den forelæggende ret finder, at afgiftsskyldnerne i det i hovedsagerne foreliggende tilfælde hele tiden i god tro har antaget, at varernes oprindelse var som angivet i EUR. 1-certifikaterne.
- 99 Det bemærkes imidlertid, at den omhandlede betingelse ifølge fast retspraksis indebærer, at den forelæggende ret skal afgøre, om afgiftsskyldnerne ikke med rimelighed kunne forventes at have opdaget den af de kompetente myndigheder begåede fejl, og at der i denne forbindelse skal tages hensyn til fejlens karakter, de pågældende erhvervsdrivendes erfaring og den agtpågivenhed, de har udvist (ovennævnte Deutsche Fernsprecher-dom, præmis 24, dom af 8.4.1992, sag C-371/90, Beirafrio, Sml. I, s. 2715, præmis 21, af 16.7.1992, sag C-187/91, Belovo, Sml. I, s. 4937, præmis 17, og ovennævnte dom Hewlett Packard France, præmis 22).
- 100 For så vidt angår fejlens nærmere beskaffenhed fremgår det af den nævnte retspraksis, at det i hvert enkelt tilfælde skal afgøres, om bestemmelserne på området er udviklede, eller om de modsat er så klare, at fejlen uden vanskelighed kan

konstateres på grundlag af de faktiske omstændigheder. Med hensyn til de erhvervsdrivendes agtpågivenhed bemærkes, at det påhviler disse, såfremt de er i tvivl om definitionen af varernes oprindelsesstatus, at undersøge spørgsmålet og fremskaffe enhver mulig oplysning for at fastslå, om deres tvivl er begrundet.

- 101 På grundlag af denne fortolkning tilkommer det den forelæggende ret at afgøre, om de kriterier, der indgår i vurderingen af, om den fejl, som måtte være begået af de færøske myndigheder, kunne være opdaget af afgiftsskyldnerne, under de i dette tilfælde foreliggende omstændigheder er opfyldt.
- 102 Det må imidlertid fremhæves i denne forbindelse, at der i hovedsagerne, således som disse er forelagt Domstolen, foreligger flere omstændigheder, som kan tages i betragtning som forhold, der under ét vil kunne godtgøre, at den fejl, der måtte være begået af de færøske myndigheder, i givet fald ikke kunne være opdaget, selv ikke af erfarne erhvervsdrivende som de tre sagsøgere i hovedsagerne.
- 103 For det første må der tages hensyn til, at som det fremgår af nærværende doms præmis 49-52, kan det ikke blot ved en gennemlæsning af de omhandlede bestemmelser udelukkes, at en adskillelse efter bogføringsmæssige principper mellem rejer af færøsk oprindelse og rejer fra tredjelande kan være tilstrækkelig efter reglerne om oprindelsesstatus. Der må i denne sammenhæng også tages hensyn til, at de bogføringsmæssige principper efter de for Domstolen foreliggende oplysninger kunne anvendes ved indførsler fra Færøerne til de øvrige dele af det danske rige, hvilket den forelæggende ret imidlertid må søge godtgjort.
- 104 Endvidere må der tages hensyn til, at de pågældende virksomheder i flere tilfælde over en forholdsvis lang periode fik udstedt certifikater, hvorved den opfattelse, som senere viste sig at være forkert, gentagne gange blev fastholdt. Herudover

fastholdt de færøske myndigheder deres opfattelse, selv efter at undersøgelsesdelegationen havde givet udtryk for den modsatte fortolkning.

105 Endelig må der også tages hensyn til, at såfremt de pågældende virksomheder havde været i tvivl om fortolkningen af de omhandlede bestemmelser, kunne de have holdt rejerne af færøsk oprindelse adskilt, således at de kunne have været omfattet af præferencetoldordningen. Den omstændighed, at de ikke forsøgte at få de færøske fabrikker til at foretage en sådan fysisk adskillelse, forekommer i virkeligheden at være et bevis for, at de var i god tro.

106 For så vidt angår den anden betingelse i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 skal det præjudicielle spørgsmål besvares med, at der ved afgørelsen af, om afgiftsskyldnerne med rimelighed kunne forventes at have opdaget den af de kompetente myndigheder begåede fejl, som omhandlet i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79, bl.a. skal tages hensyn til fejls karakter, de pågældende erhvervsdrivendes erfaring og den agtpågivenhed, de har udvist. På grundlag af denne fortolkning tilkommer det den forelæggende ret at afgøre, om de kriterier, der indgår i vurderingen af, om en eventuel fejl fra de færøske myndigheders side kunne være opdaget af afgiftsskyldnerne, under de i dette tilfælde foreliggende omstændigheder er opfyldt.

Spørgsmålet om, hvorvidt samtlige bestemmelser i de gældende forskrifter er blevet overholdt i forbindelse med toldangivelsen

107 Den forelæggende ret har i det femte spørgsmål anført, at eksportøren iagttag alle gældende bestemmelser i forbindelse med toldangivelsen, medmindre der kan udledes det modsatte af den omstændighed, at eksportøren i god tro angav varerne som værende af færøsk oprindelse.

- 108 I denne forbindelse bemærkes, at klarereren ifølge Domstolens praksis skal meddele toldmyndighederne alle oplysninger, som er fastsat i fællesskabsbestemmelser, såvel som i de nationale forskrifter, der i givet fald supplerer eller gennemfører fællesskabsbestemmelserne, og som vedrører toldbehandlingen af den pågældende vare (dom af 23.5.1989, sag 378/87, Top Hit Holzvertrieb mod Kommissionen, Sml. s. 1359, præmis 26).
- 109 Domstolen har imidlertid fastslået, at denne forpligtelse ikke kan gå ud over meddelelsen af oplysninger, som afgiftsskyldner med rimelighed kan have kendskab til eller indhente, således at det er tilstrækkeligt, at sådanne oplysninger — selv om de måtte være ukorrekte — er meddelt i god tro (ovennævnte domme Mecanarte, præmis 29, og Hewlett Packard France, præmis 29).
- 110 Med hensyn til den tredje betingelse i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 skal det præjudicielle spørgsmål besvares med, at denne bestemmelse finder anvendelse i det tilfælde, hvor afgiftsskyldneren har overholdt alle kravene i fællesskabsbestemmelserne om toldangivelser såvel som i de nationale forskrifter, der i givet fald supplerer eller gennemfører fællesskabsbestemmelserne, selv om afgiftsskyldneren i god tro har meddelt ukorrekte eller ufuldstændige oplysninger, når disse oplysninger er de eneste, han med rimelighed kunne have kendskab til eller indhente.

Ejendomsretten og proportionalitetsprincippet

- 111 For det tilfælde, at den forelæggende ret måtte finde, at betingelserne for at anvende artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 ikke er opfyldt i de foreliggende sager, må det undersøges, om efteroprævning af importafgifter — således som sagsøgerne i hovedsagerne har gjort gældende — i dette tilfælde vil udgøre en krænkelse af ejendomsretten, som er beskyttet i henhold til artikel 1 i den første tillægsprotokol til konventionen af 4. november 1950 til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, således som denne er blevet

fortolket af Den Europæiske Menneskerettighedskommission og -domstol, og som er sikret i Fællesskabets retsorden (dom af 13.12.1979, sag 44/79, Hauer, Sml. s. 3727, præmis 17).

112 Sagsøgerne har anført, at muligheden for efter den nævnte artikel 1, stk. 2, at håndhæve love, som er nødvendige bl.a. for at sikre betaling af skatter og andre afgifter, må anvendes under overholdelse af proportionalitetsprincippet. Endvidere har Domstolen ophøjet dette princip til en almindelig retsgrundsætning, som må overholdes, uanset hvilken rettighed der er tale om. Ifølge sagsøgerne tilsidesættes proportionalitetsprincippet imidlertid af følgende grunde, såfremt der i et tilfælde som det, der foreligger i hovedsagerne, foretages efteropkrævning:

- Indførslerne er foretaget i god tro på grundlag af certifikater, som de kompetente myndigheder i udførselslandet i god tro har udstedt, og ingen af sagsøgerne var i tvivl om rigtigheden af disse myndigheders fortolkning af de omhandlede bestemmelser eller havde en økonomisk interesse i at foretrække en bestemt fortolkning af bestemmelserne. Endvidere er afgifterne opkrævet med tilbagevirkende gyldighed, idet eksportøren ville have haft valget mellem at sælge varerne et andet sted eller betale det krævede beløb, hvis afgifterne var blevet opkrævet ved indførslen.
- Afgifterne kan ikke længere kræves betalt af køberen af de indførte varer, som ellers skulle have betalt disse, hvis de var blevet opkrævet ved indførslen.
- Det beløb, der er afkrævet Arthur Smith, er uforholdsmæssigt stort og vil føre til firmaets konkurs.

113 I denne forbindelse bemærkes, at der er taget hensyn til de forhold, som sagsøgerne i hovedsagerne har påberåbt sig, og som er nævnt ovenfor i første led, i forbindelse med anvendelsen af artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79. Det fremgår således netop af denne bestemmelse, at det kan være uforholdsmæssigt byrdefuldt

at foretage efteropkrævning, når afgifterne ikke er blevet opkrævet ved indførslen som følge af en fejl fra de kompetente myndigheders side, og de pågældende virksomheder har handlet i god tro.

114 Når betingelserne for at anvende artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 derimod ikke er opfyldt, er det ikke i strid med proportionalitetsprincippet at foretage efteropkrævning, også selv om afgifterne ikke længere kan kræves betalt af køberen af de indførte varer. Kyndige erhvervsdrivende må selv i deres kontraktforhold træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at undgå en sådan situation.

115 Endvidere bemærkes, at en toldspeditør som Arthur Smith efter karakteren af den virksomhed, firmaet udøver, påtager sig et ansvar såvel for betalingen af importafgifter som for rigtigheden af de dokumenter, firmaet indleverer til toldmyndighederne. Det må derfor fastslås, at selv om firmaet i denne forbindelse afkræves et betydeligt beløb, falder dette inden for karakteren af de erhvervsmæssige risici, firmaet løber.

116 Det må herefter konkluderes, at hverken beskyttelsen af ejendomsretten eller proportionalitetsprincippet er til hinder for, at de kompetente myndigheder foretager efteropkrævning af importafgifter, når betingelserne for anvendelse af artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 ikke er opfyldt, selv om afgifterne ikke længere kan kræves betalt af køberen af de indførte varer, og der er tale om et betydeligt beløb.

Sagens omkostninger

- 117 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongerige og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af High Court of Justice, Queen's Bench Division, ved kendelser af 14. april 1994, for ret:

- 1) Rådets forordning (EØF) nr. 2051/74 af 1. august 1974 om en toldordning for visse varer med oprindelse i og indført fra Færøerne, Kommissionens forordning (EØF) nr. 3184/74 af 6. december 1974 om definitionen af begrebet »varer med oprindelsesstatus« og om metoderne for administrativt samarbejde vedrørende anvendelsen af toldordningen for visse varer med oprindelse på og indført fra Færøerne og Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 af 24. juli 1979 om efteropkrævning af import- eller eksportafgifter, der ikke er opkrævet hos debitor for varer, der er angivet til en toldprocedure, som medfører en forpligtelse til at betale sådanne afgifter, skal fortolkes således, at toldmyndighederne i en medlemsstat kan foretage efteropkrævning af importafgifter for varer indført fra Færøerne på grundlag af en undersøgelsesrapport udarbejdet af en fællesskabsdelegation, selv om myndighederne ikke opkrævede told ved indførslen, idet de henholdt sig til de EUR. 1-certifikater, som de færøske myndigheder havde udstedt i god tro, selv om de færøske myndigheder bestrider rigtigheden af undersøgelsesdelegationens

konklusioner, for så vidt de vedrører fortolkningen af de relevante fællesskabsretlige toldbestemmelser, og fastholder, at certifikaterne fortsat er gældende, og selv om de omtvistede spørgsmål ikke har været forelagt Vareoprindelsesudvalget, der er nedsat i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 802/68 af 27. juni 1968 om den fælles definition af begrebet varers oprindelse.

- 2) Betingelserne i definitionen af »færøske skibe« i bilag IV til forordning nr. 2051/74 og i forklarende note 4 i bilag I til forordning nr. 3184/74 skal anvendes kumulativt.

- 3) Begrebet »besætning« i bilag IV til forordning nr. 2051/74 og i forklarende note 4 i bilag I til forordning nr. 3184/74 omfatter ikke personer, som ikke indgår i fartøjets normale bemanning, men ud over denne er hyret til at arbejde på fartøjet på et bestemt togt eller en del heraf med henblik på oplæring eller som ufaglærte arbejdere under dæk, bl.a. af uddannelsesmæssige grunde og for at opfylde en joint venture-aftale med en virksomhed i et tredjeland, der gør det muligt for fartøjet at fiske inden for dette lands eksklusive økonomiske zone, uanset om disse personer aflønnes af fartøjets reder eller af virksomheden i tredjelandet.

- 4) Råvarer, der i henhold til forordning nr. 3184/74 er af færøsk oprindelse, skal holdes fysisk adskilt fra varer fra tredjelande ved forarbejdningen i en færøsk fabrik for at være omfattet af præferencetoldordningen efter forordning nr. 2051/74. Såfremt der ikke foretages en sådan adskillelse, kan toldmyndighederne i indførselsmedlemsstaten imidlertid efter aftale med Kommissionen ud fra rimelighedsbetragtninger beslutte kun at toldbelægge indførsler fra denne fabrik med et beløb, der svarer til den afgift, der skulle have været betalt, såfremt varernes oprindelse i den pågældende sending forholdsmæssigt havde svaret til oprindelsen af de råvarer, der indgik til fabrikken i det år, hvor indførslen fandt sted.

- 5) Det følger af bestemmelserne i forordning nr. 2051/74 og nr. 3184/74, at når rejer af færøsk oprindelse er blevet forarbejdet i en færøsk fabrik, der

ligeledes forarbejder rejer fra tredjelande, påhviler det eksportøren gennem fremlæggelse af relevant dokumentation at bevise, at rejerne af færøsk oprindelse fysisk er blevet holdt adskilt fra andre rejer. Kan et sådant bevis ikke føres, kan rejerne ikke længere anses for at være af færøsk oprindelse, og EUR. 1-certifikatet må herefter anses for udstedt og præferencetariffen indrømmet med urette.

- 6) På fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin skal det afgøres efter national ret, under hvilke omstændigheder et efterbetalingskrav vedrørende en samlet sum, hvoraf en del ikke kan kræves betalt, idet treårsfristen i henhold til artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1697/79 er overskredet, eventuelt skal anses for ugyldigt i sin helhed, dog således af de begrænsninger, der følger af fællesskabsretten, skal overholdes, nemlig at anvendelsen af national ret ikke må gøre opkrævningen af fællesskabsafgifter og -gebyrer mindre effektiv end opkrævningen af tilsvarende nationale afgifter og gebyrer eller i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at gennemføre fællesskabsbestemmelserne.

- 7) Indførselsmedlemsstatens kompetente myndigheder er ikke forpligtet til, inden de iværksætter efteropkrævning af told, at tage stilling til, om efteropkrævning vil kunne undlades i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79.

- 8) Artikel 4 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2164/91 af 23. juli 1991 om gennemførelsesbestemmelser til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 skal fortolkes således, at indførselsmedlemsstatens kompetente myndigheder ikke er forpligtet til at forelægge Kommissionen en anmodning om en afgørelse om, hvorvidt efteropkrævning af told kan undlades, hvis de finder, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 ikke er opfyldt.

- 9) Den omstændighed, at de færøske myndigheder afgav en erklæring på EUR. 1-certifikatet om, at varerne havde oprindelse på Færøerne, og at de

kompetente myndigheder i indførselsmedlemsstaten oprindeligt accepterede, at varenes oprindelse var som angivet i certifikaterne, indebærer ikke, at der foreligger »en fejl, som de kompetente myndigheder har begået«, som omhandlet i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79. Det forholder sig derimod anderledes, når eksportøren har angivet, at varerne er af færøsk oprindelse og i denne forbindelse er gået ud fra, at de færøske myndigheder havde kendskab til alle de faktiske oplysninger, som var nødvendige ved anvendelsen af de omhandlede toldbestemmelser, og når disse myndigheder trods dette kendskab ikke har gjort indsigelse mod oplysningerne i eksportørens toldangivelser og således har anlagt en forkert fortolkning af reglerne om oprindelsesstatus ved deres erklæring om, at varerne var af færøsk oprindelse.

- 10) Ved afgørelsen af, om afgiftsskyldnerne med rimelighed kunne forventes at have opdaget den af de kompetente myndigheder begåede fejl, som omhandlet i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79, skal der bl.a. tages hensyn til fejls karakter, de pågældende erhvervsdrivendes erfaring og den agtpågivenhed, de har udvist. På grundlag af denne fortolkning tilkommer det den forelæggende ret at afgøre, om de kriterier, der indgår i vurderingen af, om en eventuel fejl fra de færøske myndigheders side kunne være opdaget af afgiftsskyldnerne, under de i dette tilfælde foreliggende omstændigheder er opfyldt.
- 11) Artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 finder anvendelse i det tilfælde, hvor afgiftsskyldneren har overholdt alle kravene i fællesskabsbestemmelserne om toldangivelser såvel som i de nationale forskrifter, der i givet fald supplerer eller gennemfører fællesskabsbestemmelserne, selv om afgiftsskyldneren i god tro har meddelt ukorrekte eller ufuldstændige oplysninger, når disse oplysninger er de eneste, han med rimelighed kunne have kendskab til eller indhente.

Edward

Moitinho de Almeida

Gulmann

Jann

Sevón

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. maj 1996.

R. Grass

D.A.O. Edward

Justitssekretær

Formand for Femte Afdeling